

LASĪŠANAS PRASMES PĀRBAUDE

1. uzdevums (8 punkti)

Izvēlieties atbilstošo vārdu! Tukšajā vietā ierakstiet šā vārda burtu!

Kāpēc kaķis zog no galda?

Uzkāpt uz galda un **A** kādu gardumu – šķiet, tā ir goda lieta katram sevi cenošam kaķim. Kaķu audzētavas „Minkuparks” īpašniece Baiba Lapinska uzskata, ka ēdiena čiepšanai no galda var būt vairāki iemesli: grūta bērnība, negaršīga barība un citi. Dažkārt saimnieki paši ir pieradinājuši kaķi ēst no galda un neapzinās, ka daudzi pārtikas produkti, kas der cilvēkiem, kaķim ____ (1) nav piemēroti. Vai kaķi no tā var atradināt? Baiba Lapinska atbild: „Mēģināt, neapšaubāmi, var, taču esmu gandrīz ____ (2), ka rezultāta nebūs. Kaķis ir dzīvnieks, ko nevar iedresēt, turklāt, mokot viņu un mēģinot no kaut kā atradināt, kaķis var kļūt atreibīgs.”

Purvcieņa veterinārās klīnikas „Hīrons” veterinārārste Lita Konopore pauž viedokli, ka kaķa līšana uz galda un ēdiena ____ (3) uzskatāma par sliktu paradumu, kam nav nekāda sakara ar dzīvnieka izsalkumu vai grūtu bērnību. „Lai gan ____ (4), kādēļ kaķi tā rīkojas, īsti nezina neviens, ir pamats izteikt pieņēmumu, ka tas ir medīšanas instinkts, kas liek dzīvniekam meklēt barību. Tāpēc nav ____ (5), ka kaķi uz galda dodas tieši medīt.”

Lūk, kā pret šo niķi ____ (6) zaglīgo kaķu saimnieki. Visefektīvāk iedarbojas diezgan sarežģīta instalācija: uz galda sakrauj kaudzītē vieglas un *skajas* lietas, piemēram, mazus alumīnija katliņus un metāla krūzītes ar karotēm. Trauku kaudzei jāstāv tik nestabili, lai kaķis, uzlecot uz galda, to nogāztu. Kad trauki kritīs, asais troksnis kaķi ļoti ____ (7). Un, ja tas atkārtosies regulāri, viņam pāries kāre līst uz galda.

Protams, pirms izejat no mājas, novāciet no galda pilnīgi visu, kas kaķi varētu interesēt. Galdu noslaukiet tā, lai nebūtu nevienas ēdiena drupačiņas. Dažas reizes kaķis pārlicināsies, ka uz galda nekā nav, un, iespējams, viņa interese par šo vietu ____ (8).

(Pēc preses materiāliem.)

PARAUGS	A nozagt	B apkrāpt	C piedraudēt		
1. A ne visai	B nepavisam	C vismazāk	5. A atskaitīts	B izņemts	C izslēgts
2. A bezbailīga	B pārdroša	C pārlicināta	6. A apkaro	B cīnās	C novērš
3. A diedelēšana	B uzbāšanās	C žēlošana	7. A baidīsies	B pārbiedēs	C pārbīsies
4. A īstumu	B patiesību	C taisnīgumu	8. A izdegs	B nokritīs	C noplaks

2. uzdevums (5 punkti)**Izlasiet!****Kinostāsts, kas aizrauj un pacilā**

Sestdienas rīts. Tukšas ielas. Bet pie kinoteātra „Splendid Palace” durvīm kases atvēršanu jau gaida vairāki cilvēki. Beidzamo nedēļu laikā kinocienītāju uzmanības centrā nonākusi režisora Aigara Graubas un producenta Andreja Ēķa vēsturiskā sporta drāma „Sapņu komanda 1935”. Tās pamatā ir vēstures fakts – Latvijas izlases negaidītais triumfs pirmajās Eiropas meistarsacīkstēs basketbolā 1935. gadā Ženēvā. Šis panākums tolaik vēl jaunajā un ne sevišķi populārajā sporta veidā līdz šim bijis zināms tikai sporta vēstures zinātājiem, bet tagad šo slavas lappusi atklās ikviens, kas nopircis kinobiļeti un sekojis līdz notikumiem uz ekrāna.

Gatavojot filmu, tās veidotāji vāca materiālus par pirmajām Eiropas meistarsacīkstēm basketbolā ne tikai Latvijā, bet arī Šveicē. Mūsu uzvara šajās sacensībās bija liels notikums. „Valdemārs Baumanis bija „zinātnisks” treneris. Viņš pirms došanās uz Ženēvu pētīja pretinieku komandas un smalki analizēja katras spēles stilu un taktiku. Lai komandas spēlētājiem būtu laba sportiskā forma, Baumanis pieaicināja vieglatlētu Rihardu Dekšenieku, kurš panāca tādu spēlētāju fizisko sagatavotību, ka viņi spēja cīnīties līdz spēles pēdējai sekundeī,” stāsta Grauba. Baumanis radīja izlasi, sapulcinot spēlētājus no vairākām Latvijas basketbola komandām un izveidojot tā laika labāko valstsvienību Eiropā.

Visai zīmīgas filmā ir trīsdesmito gadu notikumu paralēles ar mūsdienām: sportistu nemitīgā cīņa ar nozares vadības birokrātiju un pastāvīgs līdzekļu trūkums valstiski svarīgu mērķu sasniegšanai. Panākumi kā toreiz, tā arī mūsdienās tiek izcīnīti nevis ar valsts ieinteresētību un līdzdalību, bet drīzāk gan – par spīti dažu ierēdņu liktājiem šķēršļiem. Rūgti filmas ainās vērot pazemojumu, kas jāpiedzīvo basketbolistiem, kad viņi Ženēvā nespēj noīrēt pat vislētākās viesnīcas istabas. Taču latviešu puīšus mērķa sasniegšanā spārno viņu tuvinieki. Baumaņa kundze, mīlestībā starojoša, spēj iedvesmot vīru un arī pārliecināt kaimiņus iesaistīties basketbolistu atbalstīšanā. Viņi šuj sporta tērpus.

Filmas spraigākās ainas saistās ar sūro treniņu attēlojumu, un, protams, pašām basketbola spēlēm. Mums ir pamatots iemesls lepoties ar latviešu aktieru jaunāko paaudzi, kas ir labi sagatavoti profesionālās meistarības ziņā un arī labā fiziskā formā. Sviedri uz latviski sarkanajiem krekliņiem ir īsti, un tikpat īsts ir sacensību spraigums uz ekrāna. Filmās par sportu, kurās lomas nereti izpilda profesionāli sportisti, spēles vizuālajā dramaturģijā tradicionāli dominē kopplāni, bet „Sapņu komandā” basketbols rādīts tuvplānos. Varbūt tieši tādēļ sapņu komanda mums atklājas kā Latvijas vēsturei nozīmīgu personību kopums. Pirmo filmas skatītāju vidū bijuši arī „VEF Rīga” basketbolisti, kas pēc pirmizrādes veltīja tai tikai atzinīgus vārdus, nodēvējot filmu par „nacionālās pašapziņas dopingū”. Arī pret aktieru basketbola spēles kvalitāti nekādu iebildumu neesot bijis.

Savukārt daži kritiķi savos vērtējumos uzsvēruši, ka „Sapņu komanda 1935” nedz tehniski, nedz sižetiski nav dēvējama par kvalitatīvu kinodarbu. „Filma nav kinomākslas šedevrs, kurā meklēt autorkino savdabību vai laba Eiropas kino neprognozējamību, bet sava žanra robežās, nevar noliegt, tai izdodas nostrinkšķināt uz nacionālpatriotiskām stīgām līdz dziedamu melodiju. „Sapņu komandā” vispār nav nekāda konflikta. Vienīgā problēmsituācija – varoņiem nedod naudu, lai aizbrauktu uz Ženēvu. Arī filmas gaitā, skatoties uz to, kā puīši tiek gatavoti ceļam, neradās pat mazākās šaubas par to, vai viņi uzvarēs. Kāpēc sporta padome ir tik skeptiska pret Baumani un Latvijas komandas izredzēm Ženēvā? Vai to no filmas var saprast? Viņi ir birokrāti, kam patīk ceļot un kas sportam paredzēto naudu izlieto savām izklaidēm. Taču ne jau uz šādu anekdotisku sīkumu jāveido filmas galvenais konflikts.”

Tomēr par lielāko kinolentes plusu gan filmas kritiķi, gan skatītāji atzīst pozitīvo vēstījumu, pēc kura mūsu sabiedrība pašlaik šķiet izslāpusi. Filmā stāsts ir par cīņu, lai sasniegtu savu izvirzīto mērķi, un to, cik šī cīņa var būt sarežģīta gan sev, gan apkārtējiem. Trenera Baumaņa sapnis bija pierādīt, ka Latvija spēj gūt uzvaru pār sporta lielvalstīm. Un šī uzvara bija panākums ne tikai sportā, tas bija valstiskās un nacionālās pašapziņas celšanas pasākums – tā to apzinājās paši sportisti 1935. gadā, tā to uztver arī filmas skatītāji šodien.

(Pēc preses materiāliem.)

Atzīmējiet pareizo atbildi!

PARAUGS

*Filmas „Sapņu komanda” sižets balstīts...**A – ...latviešu rakstnieka stāsta motīvos.* *B – ...patiesos pagātnes sporta dzīves notikumos.**C – ...1935. gadā populāra teātra uzvedumā.*

1. Kā var izskaidrot Latvijas basketbolistu panākumus pirmajā Eiropas čempionātā?	A – Treneris veidoja komandu no ārzemēs spēlējošajiem basketbolistiem. B – Basketbols tolaik bija viens no populārākajiem sporta veidiem Latvijā. C – To pamatā bija trenera taktika un spēlētāju labā fiziskā sagatavotība.
2. Kur filmā tēlotajos notikumos saskatāma līdzība ar mūsdienu situāciju sportā?	A – Amatpersonas un tiesneši ņem kukuļus. B – Trūkst valsts finansiāla un morāla atbalsta. C – Uzvaras tiek sasniegtas negodīgā ceļā.
3. Basketbola spēles ainās filmā...	A – ...tika filmēti profesionāli sportisti. B – ...izmantoti kadri no „VEF Rīga” spēlēm. C – ...basketbolu spēlēja paši aktieri.
4. Ko filmas veidotājiem pārmet kino kritiķi?	A – Trūkst sižetiska spraiguma un intrigas. B – Vēlmi par katru cenu veidot „augsto” mākslu. C – Slikto aktierspēli.
5. Par ko visvairāk tiek slavēta filma?	A – Tā ir patriotiska un optimistiska. B – Tā atklāj profesionālā sporta ēnas puses. C – Pateicoties tai, pieauga valsts atbalsts sportam.

3. uzdevums (6 punkti)**Tukšajā vietā ierakstiet izlaistajam fragmentam atbilstošo burtu!** Viens fragments ir lieks.

Latvijā izveidots Eiropā agrāk neīstenots projekts – spēle jauniešiem „Virtuālā prakse”, kas sniedz iespēju virtuāli **D**. Projekts palīdz jauniešiem karjeras izvēlē, kā arī veicina ____ (1). Patlaban viens no galvenajiem jauniešu bezdarba iemesliem ir tieši ____ (2). Spēle piedāvā vairāk nekā 90 dažādu profesiju, sākot ar pavāru vai automehāniķi un ____ (3). Tāpat iespējams iepazīties ar vienas profesijas pārstāvju ____ (4), iegūstot daudzpusīgāku priekšstatu par katru amatu. „Jaunieši savā pirmajā darbavietā nereti ____ (5), tomēr sākumā pietrūkst gan zināšanu, gan prasmju. „Virtuālā prakse” ir lieliska iespēja tiem, kas vēl ir tikai ____ (6), iegūt pirmās zināšanas,” uzsver spēles veidotāji.

- A ātrāku iekļaušanos darba tirgū
- B beidzot ar paintbola instruktoru
- C darba pienākumiem dažādos uzņēmumos

PARAUGS

D iepazīt darba ikdienu vairāk nekā 100 uzņēmumos

- E nākotnē izdarīs pareizo izvēli
- F praktiskas darba pieredzes trūkums
- G gaida lielu algu un prestižu amatu
- H savas profesijas meklējumos

4. uzdevums (6 punkti)

Izlasiet fragmentu no žurnālista sarunas ar tenisistu Ernestu Gulbi! Atrodiet atbildes un pretī katram jautājumam ierakstiet atbilstošās atbildes burtu! Viena atbilde ir lieka.

PARAUGS <i>Kā vērtē līdzšinējo sezonu?</i>	A
1. Kāds ir tavs mērķis tenisā?	
2. Kādas ir attiecības ar citiem spēlētājiem profesionālajā tenisā?	
3. Kā pārdzīvo zaudējumus?	
4. Kā tiec galā ar nemitīgo ceļošanu un apstākļu maiņu?	
5. Patlaban tu esi visu laiku veiksmīgākais Latvijas tenisists ATP tenisa rangā, taču ceļš līdz augstajām pozīcijām nebija viegls. Kas tev agrāk traucēja sasniegt šādus rezultātus?	
6. Kā tev šķiet, vai ir viegli būt tavam trenerim?	

A – Nav tas, ko es un pārējie bijām gaidījuši. Pirmo pusgadu mani nomocīja dažādas problēmas. Vispirms jau celis. Tā gan nebija smaga trauma, bet bieži nevarēju normāli trenēties. Dažreiz jau pēc pusotras stundas treniņa celis sāka sāpēt. Tagad viss ir normāli un nekādu sāpju nav.

B – Tenisā sāku trenēties tāpēc, ka mana ģimene vienmēr ir bijusi sportiska un gan vecāki, gan vecākais brālis bija saistīti katrs ar savu sporta veidu. Es izvēlējos iet brāļa pēdās un spēlēt tenisu, jo man tas vienmēr bija patīcis un interesējis.

C – Nevienam no viņiem nav ļoti lecīgs, bet vispār ir grūti būt par zvaigzni – pēkšņi esi topā un visi uz tevi skatās, visi interesējas. Cilvēki mainās, un tā ir lielākā problēma. Ceru, ka es pārāk nemainos. Mēģinu sevi kontrolēt. Paldies Dievam, man blakus ir tādi cilvēki, kas palīdz tikt galā.

D – Ja divas nedēļas esmu bijis Latvijā, tad gribas braukt prom, spēlēt turnīros, sajust uzvaras garšu. Principā visi sportisti dzīvo un spēlē tikai to sajūtu dēļ, ko sniedz uzvara. Tas ir tas kaifs, kas atsvēr visas pārējās problēmas – pārlidojumus, mocības, treniņus, negulēšanu.

E – Galvenie faktori? Netrenējos pietiekami labi, mainīju trenerus, man nebija sistēmas. Parastās lietas. Patiesībā nav nekāds liels noslēpums. Ja trenējas labi, strādā smagi, tad rezultāti būs. Ja ne, tad arī rezultātu nebūs. Tieši tik vienkārši. Es nestrādāju pietiekami labi un zaudēju spēles.

F – Pāris gadu laikā iekļūt pasaules pirmajā piecniekā, bet absolūt neko nevaru. Tas man tagad ir vienīgais konkrētais uzdevums. Man neliekas sevišķi interesanti visu karjeru būt kaut vai ap 30. vietu pasaulē. Tas nav manā garā, gribu sasniegt vairāk. Ja kaut ko daru, tad gribu būt viens no labākajiem.

G – Nevēlos izklaustīties iedomīgs, bet mans treneris apgalvo, ka viņš patiešām ir laimīgs – nav nemaz tik daudz spēlētāju ar tādu potenciālu un spēli kā man. Skaidrs, ka man nav viegls raksturs. Varbūt reizēm man pa galvu maisās haotiskas idejas, taču mani ir interesanti trenēt, jo es varu gūt lielas uzvaras.

H – Man galvenais ir pati spēle. Ja izdaru visu, ko varēju, un tomēr zaudēju, tad tik lielu bēdu nav. Ja slikti trenējos, slikti spēlēju un zaudēju, tad gan šķiet, ka nekad netikšu ārā no bedres. Kad tomēr tieku laukā, kā tas nesen bija Amerikā, tad nav tik traki. Jādomā pozitīvi, jāstrādā, un tad viss izdosies. Nedrīkst ieslīgt depresijā. Ja laukumā kaut kas uztrauc, tad vairs nevar paspēlēt.

(Pēc preses materiāliem.)

ATBILDES

1. uzdevums

1.	B
2.	C
3.	A
4.	B
5.	C
6.	B
7.	B
8.	C

2. uzdevums

1.	C
2.	B
3.	C
4.	A
5.	A

3. uzdevums

1.	A
2.	F
3.	B
4.	C
5.	G
6.	H

4. uzdevums

1.	F
2.	C
3.	H
4.	D
5.	E
6.	G